

FELELŐS SZERKESZTŐ: REINER FERENCZ ÉS DR. BERÉNYI PÁL.

Előfizetési ára:

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Évenként 20 ív zenemelléklettel.

Egyes szám ára 20 krajczár, zenemelléklettel 30 krajczár.

Szerkesztőség: Sas-utca 15. sz.

Kiadóhivatal: Gránátos-utca 6. sz.

TARTALOM.

- IRODALOM: — *ys. Kölcsey Ferencz élete és művei.* —
DR. BERÉNYI PÁL: *Biró Eötvös József.*
ZENE: BÁTOR SZIDOR: *Otaz staggione a nép-színházban.*
SZÍNHÁZ: — *i. — Belle Isle Gabrielle.* —
KÉPZŐMŰVÉSZET: TELEGDY LÁSZLÓ: *As országos kiállítás műcsarnoka.*
ZENÉSZETI HÍREK. — SZÍNHÁZI HÍREK.

KÖLCSEY FERENCZ ÉLETE ÉS MŰVEI.

(Írta Jancsó Benedek, Budapest Aigner Lajos, 1885.)

A jelen század irodalmi s politikai küzdelmeinek egyik főképvisezője Kölcsey, mint költő, mint szónok, kritikus és államférfi, kora ifjúságától haláláig egyik legkiválóbb előharczósa a magyar műveltségnek, ki eszméivel, gondolataival, ragyogó szónoklatával és kérlelhetlenül erős, de mindig műbölcsezi, méltóságos és önértetes, de nem kihívó kritikáival eladdig legnagyobb hatást tett. Első volt, ki a bálványozott költői nagyságokkal szembe mert szállni s erős meggyőződését sem az ósdiak fenyegető tábora, sem a kevésbé felvilágosodott és alacsony gondolkodásúak zajongása nem volt képes megrettenteni. Látszólag egyszerű, szerény és csendes pályáján magasan fölemelkedve haladt, lenézve a kegyhajhászokat s a kicsinyes önérdkek tömjénzőket; méltósággal és nemes lelki büszkeséggel hordta a kebel szenvedelmét, melyek folytonos hullámvásában voltak ama nagy czélok után, melyeknek elérésében neki oly kiváló része volt. Küzdelmeiben soha sem vezette hiú pártérdek, hanem mindig a legnemesb hazaszeretet. Költészetében, szónoki remekiben, tudományos értekezéseiben mindig és mindenütt a nemzeti szent ügyét tartotta szem előtt; magán és nyilvános életében mindig a philosoph nyugalma, magas eszméi, a philantróp emberszeretete s a hazafi mély belátása vezették.

Részt vett ama nagy küzdelemben, mely nemzetünket regenerálta, s mely először az irodalmat, a nyelvet «ragadá meg, ez levén a legtermészetesb mód egymást érteni, egymásra figyelmeznit, ideákat adni és venni, s azt, a mi a kebelben titkon és külön forr, nyilváná és egyetemivé csinálni»; az irodalom kelte eszmék addig forrongtak, míg a politikába is átsapva, az itt már többé-kevésbé végrehajtott újítás politikai és társadalmi téren ismétlődött. Kölcseynél hívebben senki sem szolgálta az eszmék forrongásának e nagyszerű korában az irodalom és nyelv ügyét. Legelőször kritikáival lépett föl, vagysis jobban mondva egy gúnyíráttal, mely nem utolsó bizonyítéka alapos nyelvi és irodalmi készletének. Majd híres bírátaival vonta magára a közfigyelmet, de egyszersmind gyűlöletet is. A dunántúli s a debreczeni orthodox írók elszörnyűködtek a nevére s alig ismert recensensnek túlmérésnek látszó föllépésén. «Ingottak az előítéletek.» — írja Pap Endre, — «jajveszkelték az áltekingétek, szinte sirt mérgében az orthodoxia»; de Kölcsey hajthatatlan jelleme, erős meggyőződése, megmásíthatatlan elvei nem gondoltak az előítéleteknek még oly élesre fent feyverével sem. Később a fölébresszett nemzetiségi eszmék harcában legelől lobogtatta a nemzeti cultura, a nemzeti egység zászlaját s az egyszerű megyei aljegyzőből elválasztott országgyűlési követ ép úgy osztatlan közbecsülést vívott ki remek szónoklataival, főnkelt gondolkodásával, lelkesedésével és honszeretével, mint ifjabb korában a szigorú kritikus. Senki sem volt lelkesebb, buzgóbb és szorgalmasabb tagja az 1832 6-ki országgyűlésnek Kölcseynél. A szónok győztes feyverével egyesíté az államférfi mély belátását és bölcseségét; amaz elragadta az országgyűlés rendeit, emez meggyőzni iparkodott azokat.

Ily nagyszabású működést elevenen és mégis híven, tudományos készletséggel és alapos kritikai felfogással, s mégis könnyedén rajzolni nem könnyű feladat. Magánjelleme és nyilvános működésének sikerült képét festeni úgy, hogy az egyes részek összhangban, szerves összefüggésben legyenek az egészszel —

valóban kipróbált és gyakorlott írói felfogást, tisztult műértéket és olynemű tehetséget kíván, mely az alaprajz elkészítéséhez épen úgy ért, mint a kiszínezéshez, mely hőseben korát, a korban hőstét mindig látja, vele éli át életét, vele szenved, vele küzd, töpreng és lelkesül, s még dicsőségében is részesnek látszik. Mert különben vagy az ember rajzának kerete lesz szélesebb, vagy a költőé, vagy a kritikusé, vagy az államférfié. Ily különféle működés mellett összhangzó egészbe olvasztani mindent, mi valóban szükséges, de semmit sem mondani, mi a részek közti helyes arányt megzavarná: ebben áll az írói művészetnek egyik fő titka. A Kölcseyről eddig megjelent kisebb-nagyobb terjedelmű monographiák szinte kézzelfoghatólag rámutatnak e nehézségre, ez örvényre, melyet csak sokszor tapasztalatokon keresztül ment író kerülhet ki, a ki igazán érti művészetének e nagy titkát. Jancsó Benedeknek nem volt szerencséje ez örvényt kikerülni. Való, hogy elég bő ismerettel, apparattal fogott munkájához, szorgalmasan áttanulmányozta Kölcseyt, *mint embert*, kevésbé a bölcsészt és kritikust, legkevésbé, vagy épen nem a szónokot: egy oly hiba, mely, — ha más tekintetben teljesen sikerültnek mondhatnók is könyvét, — igen sokat levon már előre a mű becséből. Pedig még más tekintetben is sok kívánni valót hagy hátra.

Nem emelnők ki e látványt először is ily nyomatékkal, ha Kölcseyben talán minden más előtt nem épen a *szónok* vonná magára egy tanulmányíró figyelmét. Mert ki legelső művét kezébe veszi: lehetetlen észre nem vennie, hogy Kölcseyt szinte üldözni látszik a rhetorika, a szónoki emelkedettség még akkor is, mikor arra sem oka, sem alkalma, mikor épen az egyszerű közvetlenség, könnyedség hathatnak leginkább, mikor magán levelet ír vagy naplóját jegyzi.

A magyar szónoklat történetében egyik legkiválóbb s legdíszesebb helyet foglalja el. Beszédeit mindig művészi felfogással, hangzatos, de nem hidegen üres piperés, emelkedett, meleg hangon mély érzéssel, igazi szónoki lendülettel tartá. Tudományos vitatkozásaiban és értekezéseiben inkább a szónoki hangulat, magas esz-

memenet hat, mint a nyugodt vizsgálónak sokoldalú ismerete és rendezett conceptiója, bár az utóbbiakban is nagy készütsége és finom ízlése van. A szó fegyverét senki sem forgatta nála ügyesebben s győztesebben egész Kossuthig. Valóban a tanulmányírónak itt jó alkalma lett volna a legnagyobb magyar szónokok közt vonni párhuzamot, — a munka becse ez által igen sokat nyert volna. Vagy legalább Kőlcsey és Kossuth szónoklatát néhány nagy, de jellemző vonással feltüntetni annyival inkább módjában, hogy ne mondjuk, kötelességében állt volna, mivel mindkettő kiváltkáp az értelmek elragadó szónoklatával bilincselte le a hallgatóságot. Sőt Wesselényi és Kőlcsey szónoklatát is czélszerűen hasonlíthatta volna össze. Vagy ha már egyiket sem tette, mint *akadémiai szónokot*, ki a Kazinczy emlékezetével oly rendkívüli hatást tett, hogy a Bessenyei fölött mondott, szintén remek beszédjéről ne is szóljunk, — egyáltalában nem lett volna szabad mellőznie. Kivonatokat készíteni a beszédekből, értekezésekből és vitaközassókból — ez nagyon távol áll az alapos író oly nemű előadásától, mely tudja, vagy legalább megmagyarázni igyekszik hősének egész eszmemenetét, ítéletét és hatását. Jancsó így bánik el Kőlcsey kritikáival is. Sajnáljuk, hogy ott nem vett az író magának több fáradságot, hogy egy rövid történeti visszpillantásban legalább futólagos szemlét tartson a magyar kritika fejlődése fölött, vizsgálva: volt-e nekünk már Kőlcsey előtt is, s miben állt kritikánk; vagy talán Kőlcsey teremtette meg egymaga. Mi úgy-hisszük, hogy ha tovább nem ment volna is, a múlt század második felében fölébredt irodalmi mozgalmakban rámutathatott volna egy pár kiváló polemikus íróra, kritikusra, mint Rájnásra, Révaira, Bacsányira, hogy a legnagyobb, Kazinczyról ne is szóljunk, a ki leveleiben, kétségkívül, legnagyobb hatással volt az ízlés fejlesztésére és csinosodására. Epen *Kőlcseyben a kritikus és szónok érdemeltek volna legbővebb jellemzést, mert akár mint kritikus, akár mint szónok első rangú.* Sajnáljuk, hogy azt a történeti visszpillantást a Kőlcsey hazafias költészete előtt, itt nem alkalmazta. Sőt csakis itt kell vala tennie, mert bár Kőlcsey a hazafiság lyráján igazán erős, szívet és velőt rázó hangokkal játszott is, hatása nem érte el a kritikust és szónokét.

Az *államférfiú* jellemzése is kevésbbé sikerült. Nemcsak azért, mert aránytalanul nagy tért foglal el a könyvben, hanem azért is, mert az egyszerű kronológiai egymásután, ily többféle működés rajzába nem igen illeszthető, ha az író előtt némi művészi compositió is lebeg. Mi nem azt kívánjuk egy életrajz vagy tanulmány írójától, hogy adatait, készülődéseit egészen élénk tárja. Mi már csak a kész, a minden tekintetben jól fölszerelt épületet szeretjük látni, és semmi sem hat ránk kellemetlenebbül, mint ha lépten-nyomor ott látjuk az állványokat, a sürgő-forgó dolgos népet. Mutassa be az író munkájának eredményét, s mondja el, mikép jött az létre, de úgy, hogy mi inkább a műben találjunk élvezetet, s figyelmünket ne szórja szét az aprólékos

adatkkal való bánásmód, a készülődés és fáradozás.

Kőlcsey államférfiúi működése, bár korában nevezetes és életrajzában mindenestre kiváló tért követel, még sem oly fontos, mint irodalmi küzdelmei és sikerei. A *nemzeti egység* nagy eszméje lelkesítette, meghatották a minden terhet hordozó és semmi jogot nem élvező jobbágság szenvedései, bántotta a kétfelé szakadt magyarság erőtlensége. *Erdélynek az anyaországgal egyesítése s a köztelherviselés arányosabb és méltányosabb rendezése* alkották politikai pályájának vezéreszméjét. Megvolt természetesen minden előforduló kérdésben önálló nézete és sajátos felfogása, szolt is minden nagyobb és érdekesebb ügyben, mely követi pályája alatt előterjesztett: de törekvésének, küzdelmének, hazafi lelkesedésének főereje az említett vezéreszmére volt irányozva.

Nem szólunk az írónak általában helyes felfogásáról és alapos készültségéről, bár az előbbi illetőleg lehetetlen egy pár nézetét érintetlenül hagynunk.

Oly nagyszerű mozgalomról, mint a classicismus, melynek jármát minden nép irodalma hordozta, alig ha lehet azt mondani, hogy egyetlen ember műve. «Ha nem születik Winckelmann, «írja Jancsó —» úgy soha sem lett volna szó a görög-német elterjedt classicus költészetről.» Azt tudjuk, hogy a kritikusok és műbölcsészek nem születtek volna soha, ha művészeti remek nem lettek volna, de hogy ez megfordítva is álljon, — eddig még nincs bebizonyítva. Az igaz, hogy Lessingre nagy hatással volt Winckelmann, de hogy Goethének és Schillernek említett irányja, a classicismus, nála nélkül egyáltalában nem fejlődött volna ki, — már bajosabb elhinni. Ez az áramlat bejárta az egész művelt világot s bizonyára az a nemzet, melytől először kiindult, nem Winckelmanntól tanulta.

E felfogásból aztán kissé különös következtetéseket von le az író. Nem akarunk mi pártjára állni a classicismusnak, de azért a Kőlcsey fiatalkori költészetéhez máshol gondoljuk megtalálhatni a kulcsot. Jancsó lenézőleg, szinte ironiával beszéli el, mily üres a Kőlcsey fiatalkori költészete, az ideal és génius mennyire semmitmondó, szétfolyó alakok. Nem tagadjuk. De kérjük: vajon szükségképen a classicus áramlat hatása-e mind ez, vagy volt része benne Kőlcsey egyéniségének is? Nem ilyen határozatlan vágyú, álomszerű képzelgésű-e többé-kevésbé minden kiforratlan ifjú szív költészete? Nem ilyen üres, ábrándos-e, különösen egy oly ifjúé, mint a milyen Kőlcsey volt, ki már kisebb korában is mintegy lenézte játszó társainak hiú időtöltését, s tekintetét mindig a magasba irányza.

Mi legsikerültebbnek találjuk az egész műben Kőlcseynek, mint *embernek* képét. Ebben az író szerencsésen csoportosítja apró, mozaikszerű adatait. Ifjú és férfikora néhány találó vonással van élénk rajzolva szokásaival, életmódjával, családijával, egyszerű háztartásával és patvaristáival.

A mű minden hiánya mellett is sok szorgalomra, általában helyes felfogásra, nem egy helyt alapos kritikai készültségre vall. Szerzője így sem tett haszontalan fáradságot.

BÁRO EÖTVÖS JÓZSEF.

(Magyar Könyvesház. Kiadja Aigner Lajos. XIII. évfolyam. 5-7. szám. Báro Eötvös József. Irta Ferenczi Zoltán.)

(Folyt.)

II.

A JELLEMZÉS nagy gyengéje Ferenczi könyvének, pedig Eötvös József báró nemcsak mint államférfiú, mint költő nagy és egyik legkiválóbb képviselője az átalakuló Magyarországnak, hanem legérdekesebb alakja, mint ember is az utolsó negyven év történelmének. Nemcsak az újabb magyar irodalmi és politikai fejlődés legfőbb mozzanatai jelölik az ő eszméit, de mint magánember is, ugyszólván eszményi kifejezője a modern magyar társadalomnak. A demokratává való arisztokrata, az általános emberi jogokért küzdő politikus, a nemzeti reményeket éneklő költő, az ország ezredéves bajain kacagva síró filozofus, anynyira összeolvadtak egyéniségével, hogy sokszor csodálkozva kérjük: értelme sugallhatta-e gondolatait, vagy szíve érzelmeiből fakadtak-e azok? . . . Valóban Eötvösnél oly csodálatosan élt e kettő egymás mellett, hogy szinte meglepően igaz, a mit róla egyik legjelesebb kritikussunk mond, hogy szívével gondolkozott és érzelmei értelméből látszanak fakadni.

Nincsen a világtörténelemnek alakja, kiből a költő és államférfiú oly szoros egységben olvadt volna össze az emberrel, mint Eötvösben. Rá nézve a költészet és politika nem volt szinpad, hogy mint a színész, kilépve szerepéből és letelve jelmezét, más emberré váljék. Költői műveit nagyrészt politikai küzdelmei sugalmazták és a magánéletben is politikai eszményeit igyekezett megvalósítani. Demokratikus nézeteit nemcsak regényeiben nyomatta ki; az emberi méltóság nagy bölcsészeti eszméjét nem csupán politikai szónoklataiban és vezércikkeiben juttatta kifejezésre, de ő maga is szegényen lépve a világba, egész életén át saját erejével és munkájával demonstrative is harczolt azon előjogok ellen, melyek élvezetére születése praedestinálta, de a melyek ellen egész életén át küzdelmes harczot vívott. Az arisztokratát csak finom és előzékeny magatartása árulta el benne: mindenben, a mi ezen túl esett, életmódjában és szokásaiban, élvezetében és munkálkodásában, demokrata volt.

Azt a kettős szélsőséget tünteti föl egész élete, mely között gyermekkori nevelése olyan hamar letörölte kedélyéről gyermekességét s oly erőszakkal tárta föl lelkét egyfelől a konzervativizmusnak, másfelől a liberalizmusnak. Szülei egy csapás folytán megfosztva különben sem kiváló gazdagságtól, aulikus és konzervativ eszméikkel zárják körül magukat, hogy jobban láthassa az élénk szellemű gyermek, hogy mennyire roszakatag és mennyire ferde alapú azon előjogok birtoklása, melyek hazája népét két osztályra — úr és paraszt — szakítják. E mellett nevelője erős szenvedélyű demokrata pap volt, ki növendéke lelkébe azzal a kitartó erélyvel iparkodta beoltogatni az új eszméket, melylyel csak a klerus rendelkezik. E férfiú lelkesedésséggel és kitartással, számítással és tekintélyével csöpögtette tanítványába a demokrata-eszméket, meghintve azt azzal a pesszimiztikus elkeseredésséggel és szí-

vós gyűlölettel, mely őt, mint a Martynovics-féle összeesküvés egyik megszabaldult martinját joggal illette meg és a melynek szájalomra keltő hangja könnyen nyitható ajtóra talál mindenütt — különösen fiatal embernél.

És Eötvös már mint gyermek ifju volt, mint ifju már a férfi reményeivel és csalódásaival küzdött. Contemplatív természet nem engedte, hogy csak fölületes szemlélője legyen azoknak, a mik körülötte történek, és családja bajaival mintegy párhuzamosan nőttek szeme előtt azok a mozgalmak, melyek a híres 1825-iki országgyűlésen a megdermedt hazának adták meg az első lökést a fölébredésre. A miket családja körében egy nagyműveltségű és mély vallásos kedélyű anya oltott szívébe; a mit a nagyatyai háznál a régi magyar erkölcsökből fenmaradt maradványkép talált: a mit egy rajongó pap nemeset, de vakmerőt, liberálisat, de a rajongásig kedvelt belécsöpögött: kiolthatatlanok maradtak egész életében. Nyílt és becsületes, vallásos és szabadelvű, skeptikus, de nyugodt és bizodalmas volt egész élete pályáján. Csüggedéstől a remény mentette meg, pihenni a lelkesedés nem hagyta és a szívét gyakorta marczangoló sötét kételyek között vallásossága adott megnyugvást. Hite és keresztényi szeretete fölülemelte a szenvedélyesség gyarló tulkapásain és elragadtatásában mély erkölcsi érzete övta meg, hogy át ne törje az ethikai jó határait.

Gyermekéveinek benyomásából maradt meg lelkében a buzgó magyarság mellett is nagybecsülése az európai kulturának, melynek magaslatán látni fogékony lelkű, de korhadt politikai intézmények miatt még a félig vad, félig naiv szokások között respedő honfitársait, lelkének legforróbb vágya, legszebb reménye volt. Nincs is írónk, ki annyi új eszmével, annyi nemes gondolatokkal gazdagította volna irodalmunkat, mint Eötvös: mintha érezte volna, hogy a vele egykorú írók nyelve az ő nyelvénél sokszorta magyarosabb és neki ebbeli gyöngéjét eszméi sokaságával, gondolatai nemességével kell pótolnia. Oh, a hazafi és író kettős koszorúja sokszor zavarták álmait és szegényebb barátai társaságában, a fölpezsdülő magyar társadalmi és irodalmi élet küzdelmei között érezte magát legjobban. Es sokat tett mindkettő felvirágzásáért. Hazája sorát az európai emberiség sorsának tekintve, már nem is mint hazafi, de ennek határain túl mint ember küzd boldogulásáért és kulturája emelését a nyugoti civilizáció nagy missziójának tekintve keleten, nem a napi kérdések, de ezeken túl, az ezekhez fűződő általános eszmék létesítik és sarkalják tevékenységre. Hazája bajában nem nemzete, hanem a polgárosodás bajait látja és a polgárosodás eszméi, szenvedései, küzdelmei nálánál mélyebb elméjű és melegebb szívű bajnokra korábban nem találtak. Ez az oka talán, hogy kortársai között ő volt a legkevésbé népszerű. De nagy szíve nem értett hozzá, fel sem is foghatta, hogy miképp lehetne az új eszméket, a régi viszonyok és régi bajok között a viszonyok megalkuvásával életbe léptetni; sokkal magasabb és általánosabb szempontokból fogta fel a kérdéseit és sokkal rendszeresebben tár-

gyalta azokat, semhogy gyakorlati lehetett volna. Magasra törekvő lelke, mely szeretetével az egész emberiségen csügött, aggodó hazafiságát a világpolgár reményei, aggodalmi és szenvedései között osztá meg. Innen van, hogy politikai művei és szónoklatai, de minden költői alkotása is, inkább a jövőre hatottak, mint a jelenre.

Nem is folyt be mint első átalakulásunk tényeinek végrehajtására, de az új Magyarország megszületésének legfőbb eszméjét ő kezdeményezte és ez eszmének ő volt filozófusa és költője. Nem volt pártvezér: a tettek terén a sokkal kisebb műveltségű és értelmességénél sokkal alantabb állók is fölümultak, de a mit kortársai kezdeményeztek, azok eszméjét leg-többnyire ő tervezte és a mit azok érvényre juttattak, annak útját legtöbbször ő egyengette.

A gondolat embere volt ő és nem a formáé. Filozófus volt, de vallásos, majdnem a rajongásig és reflexiókba süllyedő, bár szakadatlanul érzésben áradozó. A reflexio és az érzés, a gondolat és az érzelem csodálatos módon egyesülnek benne; fájdalma és önvigasztalódása, emberszeretete és pesszimizmusa kimeríthetetlen. Innen van, hogy ha politikai pályája talán nem is ment minden hibától, de a hibák soha sem kapcsolatosak erkölcsi tévedésekkel és diadalaiiban nem az önző szenvedélyek arattak sikert. Fájón is panaszkodott, ha látta az irodalmi és politikai pártok egyéni és önző érdekből fakadó támadásait és e panaszok ellen családja és barátai körében keresett és talált megnyugvást: gyöngédebb férj, gondosabb atya és feláldozóbb barát nem foglalt még el nyilvános pályán olyan állást, mint Eötvös, soha.

(Folyt. köv.)

DR. BERÉNYI PÁL.

OLASZ STAGGIONE A NÉPSZÍNHÁZBAN

I.

TELL VILMOS.

A NÉPSZÍNHÁZ, mely időről időre tért nyit a közönségnek világhírű énekesekkel való megismerkedésére, ez alkalommal megint egy olasz társulat előtt nyitotta meg kapuit, mely alkalommal a tenoristák csodája gyanánt emlegetett Mierzwinsky Lászlót is hallottuk. A népszínház igazgatóságának, mely már Patti Adeline, Nilson Krisztina, Nicolini és Faure művészetét közvetítette nálunk, csak köszönettel tartozunk, hogy lehetővé tette, hogy Mierzwinsky-vel is megismerkedtünk, mert ő valóban a mai kor legelső tenoristája, s már első fellépésével igazolta nagy hírét. Érdekes tudni, hogy Mierzwinskynek, mikor Párisba ment hangját kiképeztetni, tanítóinak semmiféle reményök nem volt hangjához; ő azonban nem csüggedt el, hanem szorgalmasan és ernyedetlenül tanult, és annyira fejlesztette hangját, hogy őt most bátran a mai kor legelső énekesének tekinthetjük. Hangja csodálatos egyenletes-

ségében és pompásan csendülő érczes-ségében ellenállhatatlan hatású: természetes, könnyed önlése mellett szinte hihetetlen, egészen szokatlan magasságú. E hang a legterjedelmesebb tenor, mely a legfelső regiszterben meglepő könnyedséggel evez át a nehézségek zátonyain. Játszik a magas c-vel és a legkényesebb regiszter-összeköttetésekkel. Művészetét és a zenei intelligencia magas fokát leginkább a szép mezza-voce-ban, az erős falsettekben, általában a szépen árnyalt ének drámai kifejezéseiben nyilvánítja. A legszonorabb mellhangtól kezdve, fel a legfinomabb fejhangig, a hangidomulás minden faja feltétlen rendelkezésére áll. Es épen ez művészetének legnagyobb kincse. A mellett hatalmas, szép alak, kifejezésteljes arcz, igen szerencsés szin-padi megjelenés jellemzi; szóval valódi hőstenor hangban és megjelenésben.

Első fellépte «Tell Vilmos»-ban mint Melchthal Arnold fokozatosan hódított tért a közönség kegyében. Már az első felvonásban erős drámai éneke lepett meg, míg a második felvonásban énekének sokoldalúsága keltett ámulatot. A Matildal való kettős után a szerelmi bűnök legélesebb ellentéte gyanánt, a nagy férfi-terzettben elementáris erővel tört ki az atya gyászos halálán kesergő fiú pathetikus feljajdulása. E terzett után a közönség perczekig tartó tetszénnyilatkozataival szakította meg az előadást és a Rüttli-jelenet előtt két hatalmas babékoszorút is kapott.

Játéka a francia iskolára vall, habár nem mindig ment az olaszos posztól, és az bizonyos, hogy az énekes messze föltötte áll a színészek.

Mierzwinsky mellett Matild szerepében Russel k. a. tűnt föl, kellemes csengésű, könnyed hangjával s korrekt énekével, valamint megnyerő szin-padi alakjával. Padilla, ki a czimszerepet énekelte, nálunk eléggé ismeretes staggione-énekes. Hangja sokat hanyatlott, de a mit el nem lehet tagadni tőle, az, hogy tud izléssel énekelni, és e segédeszközzel egészen el tudja felejtetni hangja fogyatkozását.

Hauser k. a. Jenny szerepében izléssel, csinosan énekel.

Pinto, Scolára és a többi epizodszereplők nem rontottak, de nem is lekesítettek. Az énekkart és a megerősített zenekart a népszínház szolgáltatta. Az énekkar szokatlan feladatát, nehézségeit tekintve, elég jól oldotta meg; főleg a női kar, míg a férfi kar igen gyöngye volt. A zenekar szintén meglehetősen oldotta meg feladatát, sok helyen akadozott, sőt néha nagyon is kegyetlen volt, főleg a rézfúvóhangszerek. Az operát Cleofante Campanini fiatal olasz karmester vezényelte ő az operát tetemesen összevonta, de nem a legszerencsésebben. Az utolsó felvonásból csupán Arnold nagy jelenetét adták elő, mire az előadásnak egyszerre váratlanul vége szakadt; pedig Gesslernek kár volt megkegyelmezni.

II.

TROVATORE.

Az olasz staggione második előadását, mely Lucca Paulina indiszpozíciója miatt halasztatott el, pénteken tartotta meg, a mely alkalommal a «Trovatore» került színre. Lucca Paulina asszonyt ismerte

közönségünk és tudta, hogy mily rendkívüli élvezetet fog Lucca asszony közreműködése nyújtani, mert együtt hallgatta e kiváló drámai énekesnőt Mierzwinskyvel, a fenomenális tenoristával. És közönségünk nem is csatlakozott. Lucca asszony Leonora szerepében tündökölt, míg Mierzwinsky mint Manrico remekelt. Az első felvonásban ugyan meglátszott az indispozíció, melyet Lucca asszonynak egy heti betegsége okozott, de az előadás folyamában fokozatosan belemelegedett feladatába, és a börtön előtti jelenetet a hev és mély érzet oly kitörő hatalmával ábrázolta, hogy közönségünk nem bírta eléggé tapsolni.

Mierzwinsky ma különösen disponálva volt, és csak úgy dobálta a magas c-ket.

A harmadik felvonásbeli híres strettát pedig meg kellett ismételnie, mert a lelkesedés a két magas c-után, a melyet oly erőteljesen előadva még soha nem hallottunk, szünni nem akart. Kapott is érte szép babérkoszorút és 9-szeri kihívást.

Roppant sikere volt Padillának is, ki Luna grófot személyesítette. Ez alkalommal újlag elmondhatjuk, hogy izléssel, és nemesen tud énekelni. A harmadik felvonásban merő édes dallamosság volt egész éneke; a közönség e dalt is megismételtette.

Azucena szerepét Almati k. a. énekelte, vagyis inkább kellett volna énekelnie, mert a k. a. teljesen rekedt volt, s azért lépett fel, hogy az ügyis elhalasztott előadást lehetővé tegye.

Az énekkar valamint a zenekar ma jobban működött, jóval erősebben és biztosabban tartotta magát, mint a Tell Vilmosban.

BÁTOR SZIDOR.

BELLE ISLE GABRIELLE.

(Színmű 5 felvonásban. Irta Dumas Sándor. Fordította Csáky-Bolza grófné. Új betanulással 1. hó 22-én adatott először a nemzeti színházban.)

MINT mikor hosszú távollét után először bocsátanak bennünket kedves szobácskánkba, arra a helyre, hol a boldogság sok ezer percét éltük át és a melyet eltávozásunk után bereteszeltek, még a tiszta levegőt sem bocsátva be!...

Minő kedves itt visszatértünkkor minden?!... A szék, a melyen ülni szoktunk, a kerevet, hol pihenőre dőlünk, az asztal, mely mellett dolgoztunk, lett légyen bár a legutolsó rongy, mit megviseit már az idők vasfoga, ezerszerte kopottabb a legszegényebbnél is, mint az, mit vándor útunkban találtunk, mégis minden kedves, nagyon drága itt nekünk! És ha a levegő, mely az elzárt fajak között megavarodott, kábítóan tör is szervezetünkre, még is élvezettel pihenünk meg régi otthonunk között és csak a mohos illat, a penészes bűz, mely a tüdőre száll, juttatja eszünkbe, hogy minden conservatívizmus mellett is sokat ér egy kis — jó levegő!...

Azokon a világot jelentő deszkákon, melyeken az öreg Dumas Belle Isle Gabriellája majdnem százados pihenés után jól elreteszelt kis szobájában számított újra ébredésre, ép oly mohos és a meg-

penészedéstől nehéz volt a levegő. A tizenhatszadik század első negyedének parókái, a tizenkilencedik század első negyedében készült szekrénybe zárva, nagyon avasan kerültek ki. Hiába való volt az a nagyon is finom parfume, mely diálógjaiban van elrejtve, biz ott csak öreg maradt minden és a penész szag áttört mindenütt. Oh, ez a Belle Isle Gabriella, csak a hűséges szerelemben volt páratlan, ifjúság ra, üdeségére nem tudott eléggé vigyázni és bár felpöczköltette állát, biz az eléggé meggörnyedt az idő terhe alatt és bármennyire egyengette is öreg lábait, nagyon is nehezen dőcögött azon a parketten, melyet a mi színpadi technikánk sok leleményességgel, idegrázó masineriával rakott le, hogy megnehezítse rajta a járást mindenkinek, ki nem szokta.

És a megifjított Gabriella hiába egyengette hozzá nagy ügyességgel megcsontosodott öreg lábait, nagyon nehéz volt ez neki. Mintha neki magának túlságosan fiatal lett volna itt minden, melybe magát beleélnie csak kevéssel volt csekélyebb a prokrusteszi kínoknál. Nem ment, sehogysé ment!... Az új külső, a fényes mez nem illett már hozzá; bármennyire hozzá volt is szabva minden öreg, aszott derekához, lelógott róla a szép ruha!... De hát minő különben is szab ma már a fiatal Dumas, mint hajdanta az öreg!... Ha ő ma még iskolába járhatna fiához! ha ő látná, hogy minő más világ az, a hol ma tanítanak és minő egészen más az, a mit ma tanítanak; ha az öreg látná, hogy mennyire különböző az a két színpad, mely egy századdal ezelőtt áll és mely a szemfényvesztés és rafineria minden túlságát kaczagva ma áll, talán betiltatná darabját. Megelégednék azzal, hogy élvezzük olvasva az ő nagy lelkének szellemes nyilatkozatait és lelke nemességén ne a színpadról gyönyörködjünk.

Mert a Belle-Isleben oly sok a szellem és a nemes lelki indulatoknak oly sok költői és megragadó hevők van, hogy hatásukat még ma sem téveszthetik. Dialógjai úgy vannak megírva, hogy azok el nem avasodhatnak soha és erkölcsi igazságai felüldítenek mindenkor. E tekintetben már határozottan a fiú tanulhatna az apától. És midőn az utóbb említetteket az öreg Dumas javára tudjuk be, majdnem szakadatlanul kísért az a gondolat, hogy miért nem avasodnak el hát Shakespeare és Molière darabjai?!... hisz ők még inkább a színpadi technika elemi iskolájába jártak, mint Dumas?!... És Dumas is nagy költő!...

De feleljen erre a darab, melynek meseje a következő:

Richelieu herceg, a legbátrabb és nőcsábításokban legjártasb nemese Frankhonnak, a leggyöngébb szerelmi viszonyban élt De Prié marquiséval. A marquisé is szerette őt, de hát csak úgy, mint a hogy ragyogni vágyó nők hiúságból szeretni tudnak. Történt, hogy a herceg két évi száműzetés után Bécsbe, nagyon is eleget gondolkozott viszonyáról a marquiséval, a felől, hogy nem jó lesz-e a hűség egyetlen bizonyítékát, egy fél aranyat, visszaküldeni. És a marquisé nem kevésbé gondolkozott másképp a hercegről és így bár eléggé meglepő, még is nagyon könnyen volt elviselhető

a tudat mindkettőjükre, hogy kölcsönösen nem szeretnek. És a herceg abban meg is nyugodnék; de hát a marquisé miért volna nő, hozzá szép fiatal, ki szerelmi lánczaiban tartja a mindenható Bourbonne miniszterelnököt és úgy félig-meddig országot igazgat. Oh, De Prié marquisé kaczag, de nem feled és meg nem bocsát. Igéri ugyan, hogy a hercegnek mindenben segítségére lesz és a lehetőleg legjobban előmozdítja minden ügyét. És teszi is; de hát mindenki a maga módja szerint. És a hercegnek nagyon hamar akad szüksége az olyan mentorra, mint a minő a marquisé. Fogadása van, hogy 24 óra alatt szerelmi légyottot kap éjjel annak a nőnek a hálószobájában, kivel legelőször találkozik és ez a nő ép az erényes Belle-Isle Gabriella. De hát a herceg sokkal több diadalt aratott már a nőknél, sem hogy visszariadjon az akadályoktól; nemesi szavának ura marad akkor is, midőn D'Aubigny lovag azt juttatja tudomására, hogy Gabriella jegyese és 3 nap múlva neje.

Belle-Isle Gabriella azon szerencsétlenek egyike, kit a kormány legdrágább kincsétől, apjától fosztott meg. Régi nemesi család tagja, a mely családot a kormány csapodár és szeszélyes intézkedései tönkre juttattak; az öreg Belle-Isle két fiával más három év óta a Bastilleben ül. Szerencsétlen leánya őket akarja megszabadítani és azért jön el a marquiséhoz, hogy legyen hatalmával közben járó. A marquisé meg is ígér mindent; sőt mikor tudomására jut a herceg vonzalma és terve Gabriella iránt, őt barátnéjának fogadja és beszállásolja a tulajdon szobájába.

Egy eléggé közönyös jelenet után, mely Gabriella és vőlegénye D'Aubigny lovag között szerelmi kettősnek játszódik le, tízet üt a kandalló órája és Belle-Isle kisasszonynak el kell távolítani kedvesét. Miért?!... Esküje kötelezi. Esküt tett le a marquisé kezeibe, hogy a míg Bourbonne herceg lesz Franciaország minisztere, ő soha senkinek nem fogja elárulni, hogy azt az éjt, melyen a herceg fogadását fogja beváltani, ő nem tölti a kastélyban, hanem atyjával lesz a Bastilleben, oda segíti őt a marquisé, ki ez egyszer a legkonzervatívebben ragaszkodik hozzá, hogy a herceg szerelmi mámorában őt ölelje.

És a dolog úgy történik, a mint a mint marquisé akarja. Gabriella a legnemesebb gyermeki boldogsággal telve rohan apjához; a marquisé pedig várja kedvesét, ki mit sem sejtve lopózik be és fogadása megnyerésévé tanújelül egy kis jegyet dob ki ablakából. Oh, hogy a jegynek ép D'Aubigny lovag kezeibe kell jutnia, ki eszeveszetten rohan föl másnap kora reggel menyasszonyához, kiről szentül hiszi, hogy ez őt meggyalázza; és a leány csak kér, de nem bizonyíthat. Szerencsétlenségükre és a darab tovább folytatásának érdekében a marquisé, ki talán megkönyörülne Gabriellán és feloldaná esküje alól, Párisban van és csak estére jön vissza. De estig nem várhat D'Aubigny. Keresi Richelieut, mert a párbaj elkerülhetetlen. És a sors dönt: D'Aubigny meg kell halnia. Fájdalmasan, de megbocsátással megy

a halálba. El is jött búcsúzni menyasszonyához, ki még mindig várva a marquisnét, nem vallhatja meg vőlegényének, hogy hol töltötte azt az éjszakát, melyen a hálátlan marquis a hercegné hálószobájában egy nővel áradozva, azzal a boldogsággal üli diadalát, hogy az a nő Gabriella volt. De itt megtudja Belle-Isle kisasszony, hogy a marquisné kegyvesztett lett és Bourbonne nem miniszter többé. Nincs hát semmi, mi esküjéhez kösse; bevallja titkát és vőlegénye, miközben a herceg maga bevallja, hogy hazudott, midőn azt állította, hogy az éjt Belle-Isle kisasszonynál töltötte, boldogan öleli karjaiba.

E rövidke mesében, azt hisszük, benne van, hogy miért avulhatott el Dumas darabja. Mert e látszólag kerek mese nem egy szerves drámai cselekvény kifolyása, hanem egy nagy rafinériával kiszámított aktió jelessége, olyan aktióé, mely kellőleg indokolva és szépen kiánykálva a legpompásabb regény-tárgy. Drámában nem tűrhetjük, hogy a cselekvényt olyan biztosan tudjuk, mint a minő bizonyos, hogy este lesz. E drámában, mely a szabad emberi cselekvés tüköre legyen, csak a szenvedélynek szabad uralkodniok és nem az olyan véletlenségeknek, mint a minők például az is, hogy a herceg nem ismeri a marquisné keze írását.

Helvey L. (De Prie marquisné) sok eleganciával és a legfinomabb distinctióval játszott. A legméltóbb partnere volt *Náday* (Richelieu), ki mellett méltó tapsokat aratott *P. Márkus E.* (Belle-Isle Gabrielle) és *Mihályfi* (D'Aubigny lovag). Kis szerepeikben jelesül állták meg helyöket: *Egressy* és *Körösmeszi*.

— i — 1.

AZ ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS MŰCSARNOKA.

Harmadik közlemény.

III. terem.

Előző cikkemben a két termet elfoglaló szoborműveket mutattam be a t. olvasó előtt, meghatározván azoknak műbecsét részben a művelt közönség ítéllete, de főleg a művészet eszményének megfelelő elvek alapján; most pedig belépünk a festészet termébe, hol nem a plasztikai realizmus, hanem a szín és a plasztika látszata gyönyörköd-teti lelkünket. Míg a szoborművek között az utánzási képességet, az eszményi szépformáknak megfelelő plasztikai alkotást csodáljuk, a festmények előtt a színeknek, a plasztikának látszatát, szóval az érdekes csalódtatást dicsőítjük. Ott minél igazabb a művész a természet szépségeinek előadásában, annál becsesebb a műve; itt minél inkább megcsalja szemünket, annál nagyobb gyönyört okoz lelkünknek s annál inkább emelkedik művészetében.

A színésznek s a festőnek a művészetben közös célja van. Mindkettő csal. Főtörékvésük, hogy az általuk elkövetett család a szemlélő részéről lehetőleg fölne ismertessék, sőt hogy a természetnek s a természetnek utánzását úgy tün-

tessék föl, mintha az természetes s maga a természet volna.

Ha a néző megelégedik az előadó színésztől, s benne magát a valót képze-zi: a színész ügyesen csalt, s ezáltal célját érte művészetében. Így a festő is. Ha a szemlélő megelégedik a vászonról, megelégedik az azon lévő festékről, csupán valót vél látni, szóval nem veszi észre a megcsalást: a festő célját érte művészetében. De ezzel nem akarom mondani, mintha a művészet csupán a való utánzásában volna feltalálható. Oh nem. A természet utánzása csak akkor emelkedik a művészet magaslatára, ha az egyszersmind eszményivel van párosítva. Vagy más szóval: a természet csak akkor válik művészeté, ha az emberi elemén átszűrött.

A szobrászat csak azért sem nyerheti meg a szemlélőnek érdeklődését oly mértékben, mint a festészet, mert az már anyagánál fogva sem alkalmas arra, hogy figyelmünket oly vonzóan lebilincselje, mint emez. A szobrászat feltárja előttünk a valót; mindent, mit mondani akar, érthetően kifejez. S épen ezen oknál fogva nem terjedhet gondolkodásunk az előadottak határain túl; lelkünk a képzelőtehetség által nem részesülhet több gyönyörben, mint mennyit a szobrász a leplezetlen igazság által lelkünknek nyujtani képes. A festészet ellenben alkalmas ad arra, hogy a szabad természetnek változatos pompáját, a levegőnek átlátszó-ságát, a napnak ragyogását, a természetnek mystikus homályát, s bármely eseményeket, melyek akár társadalmi, akár történelmi vagy mint kedélyünket felvillanyozó jelenet bennünket érdekelnek, magunk elé varázsoljuk, hogy szemünknek ily módon történő megcsalása által az előadottakat valóknak képzelhessük. S épen azért, mert a festészet sajátága belvitágunknak visszatükrözésére inkább alkalmas: a rokonszenv a festészet és lelki tulajdonságaink között szorosabb kapcsolatot képez, mint a szobrászattal; s így szívesebben időzünk azon teremben, hová most beléptünk, — hazánk festészetének e szentélyébe!

A lelki gyönyörnek azon élvezése után, melyet a különböző fajú festészeti művek megtekintése által magunknak szereztünk, visszatérünk, újlag egy kép elé, mely műbecsénél fogva lekötő teljes figyelmünket. E képnek festője *Horovitz Lipót*, ki bár magyar honpolgár, hazánkban mindazonáltal e kiállítás révén lett a nagyközönség előtt ismeretes. A most kiállított festményei által nyerte el részünk az elismerést és a tekintélyt, művészetében, melyben az osztrák főváros már annakelőtte is méltán részesítette.

Kiállított három képe közül az egyiknek címe *az első szülött*. E kedves kép, mely tárgyánál s kivitelénél fogva lekötő minden látogató figyelmét, a teremnek legbecesebb díszét képezi. A művész egy egyszerű s mégis megkapó családi jelenetet tár elénk, melyben ékesen fejezi ki a boldogságot s a szeretetet. Egy ifjú s szende arcú anya, ki még beteg ágyában pihen, párnái között ülve karjain tartja bepólyázott csecsemőjét. A gyenge nőt férje igyekszik főtartani, ki közvetlen ágya mellett állva tartja

vánkosait támasztékul. Mindketten kisgyermekök fölé hajolnak, s boldogan vizsgálják vonásait, s lesik tekintetét. A nő még bágyadt, arcán a szenvedésnek nyomai, s meglátszik rajta, hogy most emeli először karjaira gyermekét; ki van fejezve vonásaiban, hogy boldognak érzi magát e pillanatban, midőn szerelmüknek gyümölcsét, a saját vérével táplált első szülöttjét ölelheti szívéhez. Az apa is örömsugárzó arccal tekint reá, ő is szól hozzá, ő is kedveskedik neki. Meglátszik rajtuk, hogy gyermekük most mindenük, hogy minden reményük s vágyuk általa teljesült s annak létében összpontosul.

Az érzelmeknek legszebb s legdeálisabb példáját tette vásznára a művész, melyben kifejezést ad a szülők egymás iránti szeretetének, s annak a szeretetnek, mely a szülőket kised gyermekükhöz fűzi. Oda festé arcaikra a boldogságot, mely oly széppé teszi előttük az életet, mint azt egykor álmodák.

Eltekintve attól, hogy a művész e választott tárgya s annak előadása által a legszebb s legnemesebb érzelmeinket tolmácsolja, festményének technikai kivitele szempontjából is elismerőleg szólhatunk.

Az életnagyságú alakok a keret által el vannak metszve, s csak mint térdképek szerepelnek. A nő mögött álló férjnek pedig csupán arca látható. A gyermekalak azonban, mint a szeretet és boldogságnak tárgya, teljes nagyságú kivitelben van bemutatva. A kép színezése kellemes, üde s lágyan egymásba olvadó; mindamelllett a művész biztos esetkezelésére, s határozott rajzolási képességére utal.

Horovitznak kiváló arczképezési ügyességét bizonyítja *Sapientia hercegnő arczképe*, mely Angeli Henrik kitűnő arczképeivel szemben is igen előnyösen hat reánk. A hercegnőt térdképben ábrázolja, s mintegy 50—60 év körülnek tünteti fel. Álló helyzetben jelenik meg, s ruházata egyszerű fekete. Hogy mit fejez ki a szemek, az ajkak, s mit az egész fej s az alak, leírni, azt hiszem, fölösleges, a mennyiben ismerve Horovitznak művészi képességét, a leírás csak a hercegnő személyére vonatkozhatnék. Horovitz művészetével csak annyiban lehetne összefüggésben, a mennyiben mint elismert művész, képes volt vásznára tenni a hercegnőnek nemcsak arcz és testalkotását, hanem lelkét is. A szemek kifejezése életteli, s mint az életben, úgy a festményen is a léleknek tükrei; elárulják, hogy a fő gondolkodik. Az ajkaknak kifejezését, szóval minden részletnek festését oly természetesnek, oly igaznak találjuk, hogy szinte hajlandók vagyunk egy pillanatra megelégedezni a művésztől, ki mindezeket élénk tárja, s egyenesen a hercegnőt véljük látni, kifejezésének életteli magának a hercegnőnek, az ő egyéni sajátosságának tulajdonítjuk. S épen ebben rejlik a művésznak érdeme, s ebben találjuk mi is művészetének nagyságát.

A laikus a léleknek e kifejezését igen természetesnek találhatja, s jöllehet, eszébe sem jut gondolkodni a felett, hogy a művészeti képességnek mily foka kívánatik ahhoz, hogy az életet a holt vásznon egyszerű színfoltok s vonalak által ki

lehesen fejteni; míg a műértő csodálattal telve, elismerőleg hódol a mester művészetének ezen érdeme előtt. Mint a műértő a művészet nagyságában, úgy gyönyörködik a természetbúvár a mindenségnek alkotásában. A bölcs elgondolkodik a felett, hogy a feldobott kő miért esik vissza földünkre, a tudatlan ezt oly természetesnek találja, miszerint annak magyarázatát adni fölöslegesnek hiszi. Ezt a viszonyt találjuk a műértő és a laikus között is, midőn a művészetnek remek alkotása előtt állanak.

Festése egyszerű s könnyed. Kevéssel sokat mond. A bőrnek üdésége, s a visszaverődő fénynek megtörése sikerülten van visszaadva. Látszik, hogy az alakot levegő környezi, s e levegőnek létezése a fény vibrációja által nyeri kifejezését. A ruházat a leggeniálisabb egyszerűséggel van festve, csak annyit mond általa, mennyivel megérthetik. Ez által van kiemelve a képnek legfőbb részlete, a gondosan kidolgozott fej.

(Folytatása következik).

TELEGDY LÁSZLÓ.

ZENÉSZETI HÍREK.

~ MIERZWINSKY budapesti vendégszereplése alkalmából a következő kis adomát elevenítjük fel: mely a híres énekes hannoveri vendégszereplése alatt adta magát elő. A hangversenynek már régen vége volt. A lengyel énekes palástban és óriási gummi-sárczipókban állt a pódiumon mélyen elmerülve egy látszólag érdekes konverzációban, melyet G. gróffal folytatott. Egyszerre csak a művész hátra néz és észreveszi, hogy a terem nem ürült ki, a mint ő hitte. Az urak ugyan kivonultak már a teremből, de százötven fiatal hölgy, mint egy amazon-gárda állt ülőhelyeik előtt. Midőn a művész hátrafordult, egyszerre, mintegy összebeszélve, háromszáz női kéz zúdit az énekesre egy dörgő taps-postscriptumot, a hangverseny tapsviharához tartozólag. A meglepett énekes azonnal megtalálta magát. «Ah, úgy,» mondá, «itt valaminek történni kell.» És merész mozdulattal kibontakozik — mint Schiller «Taucher»-je a palástból és övből, — akarjuk mondani a gummi-papucsból, melyeket elegáns kéz- azaz lábmozdulattal a sarokba rúgja, a zongorához ül és egy egész lengyel dalsorozattal kedveskedik a kitartó hannoverai hölgyeknek, megtoldva eme concert paréját néhány saját szerzette lengyel dallal. Az utókoncert annyira fellelkesítette a szép közönséget, hogy kocsijához kísérték a művészt, minden kezügyben lévő virágot utána dobva a kocsiba.

~ UJ TENORCSILLAG. Wachtel és Bötöl, híres tenoristák a kocsisok felé fordították az ének-csillag-vizsgálók teleskopjait. Most a hadsereg ajándékozta meg Berlin operáját egy állítólag tüneményes tenorhanggal. A felfedezett tenor-star Mühlensfeld úr főhadnagy a porosz gyalogságnál, ki a kaszárnya udvarán exercirozás közben fejlesztette hangját, mondja a cynikus színházi fáma.

~ MILLÖCKER «Tábori pap» című operetteje Berlinben is megérte századik előadását.

~ A ZENE HALOTTAI 1884-BEN. A multkor abban hagytok érdekes statisztikánkat a következőkben folytatjuk: A lefolyt 1884 ik évben a következő zeneművészek múltak ki. Albani oboista, Genua. Ammirato Francesco hegedűművész, Nápoly. Armend E. a párisi nagy opera volt híres tenoristája, Asnières. Audran Alfréd tenorista, Marseille. Bach Thérèse énekesnő (Marschner volt felesége), Bécs. Beber-Theisser Ida énekesnő, Lipcse. Becker Jean a híres firenzei quartet megalapítója, Manheim. Bellini Carmelo a «Norm» szerzőjének öcséje, Catania. Bérat Eustache francia dalköltő, Neuilly. Biagi A. zongoraművész és zeneszerző, Firenze. Bianchi Valentine énekesnő, Candau (Oroszország). Bishop Anna énekesnő, New-York. Blaer Willy, az angol királynő udvari zenésze. Böhm Antal, zenekari tag a bécsi operában. Böhmer Károly, kamara-zenész, Berlin. Borri Károly ballet-szerző, Desio. Borrit Pierre zeneszerző, Bourg-la-Reine. Boubée Izidoro zenész, Nápoly. Branchi Nicola zongoraművész, Trieszt. Brassin Louis zongoraművész, Pétervár. Brignoli Pascala tenorista, New-York. Brogi Oscar zongoraművész, Königsberg. Bucellali zongoraművész és zeneszerző, Parma. Buckland George énekes, London. Buzian Jean B. hegedűművész, Cabel Louis énektanár, Gent. Callios Nina (Willard) zongoraművész, Páris. Camauer Godefroi zeneszerző, Huy (Belgium), a Société d'amateurs alapítója. Campagnoli Francesco zenetanár Rom. Cannetti Francesco zeneszerző, Vicenza. Cordana Enea gitarművész. Coédés Auguste komponista Auteuil, tébolyda. Conradin Károly, a bécsi Carl-színház volt karmestere.

(Folytatjuk.)

~ NESSLER VIKTORTÓL, a gyorsan népszerűvé lett «Trompeter von Säkingen» szerzőjétől a télre új operát várnak.

~ PATTI ADELINA gyöngéledvén, beszüntette amerikai működését és angolországi jóságaira vonul pihenni. A diva Amerikában 42-szer lépett fel és 168,000 dollárt vett be.

~ ISMÉT ÚJ TENOR-CSILLAGRÓL beszélnek Franciaországban. Egyelőre csak annyit tudnak róla, hogy Van-Loo-nak hívják és Toursban bukkantak rá.

SZÍNHÁZI HÍREK.

~ CYMBELINE. A nemzeti színház Shakespearei estélyei között a legsikerültebb mindenkor Cymbeline, bizonyoságot tett erről a f. hó 19-én tartott előadás is, bár sok része van e sikernek abban, hogy maga a darab nem kíván olyan tragikái férfi erőt, mint akár a római, akár a király-tragédiák bármelyike; a darab előadásának terhe egész súlyával egy női alak vállain nyugszik, a melyen, büszkén vallhatjuk meg, nyugodtan pihentethetjük a legnehezebbet is. Jászay Mari Imogénje olyan bevégzett művészi alkotás, a melyhez fogható más szerepeiben még ő sem nyújt, a kitől megszoktuk, hogy alakításait a legtökéletesebbnek valljuk. Annak az Imogénnek, melyet Jászay mutatott be, nem volt egy mozzanata se, mely egy egységes jellemalkotásból egy szilánkyt is letört volna, minden mozdulatában az egész tükröződött vissza és min-

den szava egy egész lelki világnak volt tolmácsa. Szenvedés és öröm, bizalom és megtörtség melegebben és hívebben nem adható vissza; a mély belátás és a gondos tanulmány simább plastikumot, mint ez volt, nem igen teremthet. Mellette Nagy Imre, Posthumus, már közel sem volt oly tökéletes. Voltak ugyan sikerült jelenetei és meleg hangja gyakorta adott melegítő lelket szenvedélyének, de azért a nagy fordulatnál nem tudott megküzdni feladatával és nem emelkedett túl a megcsalt szerető nagyon is közönséges, épen nem posthumusi, fájdalmainak vergődésszerű jajainál. Minő fönséges és mégis egyszerű és ép ezért igaz volt Jászay, mikor megtudja, hogy férje őt hűségőnek tartva, megveti, és minő erőlködő volt Nagy Imre, mikor megtudja, hogy nője megcsalta?!... És párhuzamba állíthatnók őket több jelenetben is, a nélkül, hogy Nagy Imre Posthumusát egy szépen szavaló szeretőnél többre tehetnők. Nagy Imrénél nem több sikerrel játszott. (?) Csak szavai mutattak benne annyit: ő maga egy merev lábú, közönséges hazugot ábrázolt, kibent több a tolakodás a merészségnél és az elbizakodottság csak üres henczegés. Sikerültebben alakítottak kis szerepeikben Mihályfi, Szigeti Imre és Benedek; Szacsavay jó elődjét Cymbeline szerepében nem tudta feledni.

~ GYAPJÚTCAI MAGYAR SZÍNHÁZ. Hétfőn Zajonghy Elemér az új tenorista lépett fel először mint Ange Pitou «Angot»-ban. A hang terjedelme tekintetében Zajonghy e tenorszegény időben a legjobb a fővárosban működő operette-tenoristák között, sőt régi tapasztalatai a színpadon játék dolgában is azok fölé helyezik. Hangja legalább győzi erővel a parthiet és nem szorul ama alkalmatlan transzpozíciókra, melyekkel a legtöbb operetteben a tenor-részleteket hozzáillesztik az énekes hangbeli dispoziójához. Baj csak az, hogy kedvezőtlen alakja, mely a végtagok rendkívüli merész megnyúltságában és ugyancsak azoknak minimális peripheriájában nyilvánul, a lyrai és seriozus szerepeket reá nézve hozzáférhetlenné teszi. Különben a közönségnek tetszett, mi főleg hangbeli előnyeinek tulajdonítandó. Margó Célia brillans kis Clairette volt, kinek több számát zajos tapssal kísérte a közönség. Szerdán Öváry Lipót comédie spectaculeuse-jét játszotta, oly közönség előtt, melynek ízlése sehogy sem tudta befogadni azt az ügyefogyott és nyers tákolatot, melynek «A magyar légió Olaszországban» a címe. A dráma-írás fájának valódi adventív hajtása ez, melynek irgalmatlan lementvése volna a legjobb remedium egy írási hevenykórbán szenvedő hivatatlan úrnak beteges ambíciójára nézve. Foglalkozni a darabban nem érdemes, csak a szörnyűségek illusztrálásához csatolunk néhány példát az elrettentők közül. Macaronit esznek, ölnek, gyilkolnak en masse. Fenyegető levelet írnak a brigansok a préfet-hez és minthogy nincs tonta, a főnök belehasít az elfogott karjába, mire ez feljajdul, aztán szép csendesem belemártja tollát saját vérebe és így írja a levelet a pápához, (ezt egy marquis parancsára teszik) és pour comble lagloire coram publico kés villan meg, hogy az áldozat fülét is lekanyarítsák képes mellékletül a levélhez (ezt egy nő

teszi) végre akasztanak, lövöldöznek, győznek (ezt a legió teszi) vulcanikus erupciót rendeznek (ezt a Vezuv teszi; milyen actualis dráma is ez!), tarantellát tánczólnak és nevetnek (ezt a közönség teszi), midőn valaki megjelen a lámpák előtt és megköszöni a színmu lelkes fogadását, mit a karzat néhány e czélra szerződött agent provocateurje közvetít (ezt meg az egészét a szerző teszi). Feleki társulata mindent elkövetett, hogy a darabot élvezhetővé tegye és a buzgó játékosokat sok dicséret illeti meg odaadó játékukért. Haszna a darabnak annyiban volt, hogy élénken demonstrálta Margó k. a tehetségét, mely már annyira erősödött és önállóvá vált, adrett és játéka, kifejezésteljes éneke oly vonzerővé teszi akármilyen színháznál, mely még e fajta darabok külső megmentésére is képesíti, a mint is Margó k. a markotányos jele netei oly eredeti és kedves detailokat tartalmaznak, melyek megnézésre magukban érdemesek.

MAJOR J. GYULA, a jönevű fiatal zeneszerző, ki már mint paedagógus is szép eredményeket vívott ki magának, a zenekedvelők termében folyó ok 14-én nyilvános vizsgálatot rendezett tanítvá-

nyaival. A szép számú közönség és az agybegyült szakértők melegen üdvözölték a fiatal zenészt, ki oly hamar és oly meglepő erővel hódított tisztelőket tehetségének. Tanítványai közül, mint kiválóbb tehetségüket Schweiger Stefániát, Geiger Károlyt és Goldberger Lajost említjük, kik jeles mesterük vezetése mellett bizonyára nem sokára a vizsgálati hangversenyek szők korlátain túl is bebizonyítják, hogy mit eredményezhet egy értelmes tanító lelkiismeretes fáradozása. Emelte a vizsgálat érdekét az is, hogy a tanítványok a zené elméleti részében nyert oktatásról is adtak bizonyítékot; a miről zene-tanáraink egy része bölcsen megszokott feledkezni. A vizsgálat koncertszerű jellegét Major Janka k. a segített emelni, ki szép hangjával, biztos intonációjával és jeles iskolájával nem tudjuk, arról tett-e biznyságot, hogy bátyja kitünő mester, vagy hogy nagy néha sikerül valami, mert a kisasszony Passy Cornet tanítványa.

MAURICE, a hamburgi Thalia-színház igaágatója 54 évi működés után nyugalomba lép. Maurice most 80 éves és két-ségkívül korára és működési idejére nézve Európa legöregebb színgazgatója. Ugyan-

csak Hamburgban, a Carl-Schutze-színház most ülte fennállásának 25 éves jubileumát.

A PHILHARMONIKUSOK hangversenye, mely a kiállítási hangversenyteremben 20-ára volt tervezve, a rossz idő miatt 27-ére halasztott el. Ugyancsak a kiállítás koncert-termében rendez legközelebb estélyt Blau J. hegedűművész, kinek kiváló jelességét a zenekedvelők hangversenyeiből már ismerjük.

FELEKY úr, mint értesülünk, legközelebb Garzó Hermin és Spányi Lenke kisasszonyokat lépteti föl a német színházban. A kisasszonyok a télen Nagy Vincze szegedi színgazgató társulatának voltak tagjai és mint ilyenek a szegedi közönség osztatlan tetszésében részesültek.

RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA czég kiadásában «Kiállítási Album» cím alatt egy kötet zenegyűjtemény jelent meg, magában foglalva kisebb-nagyobb műveket elsőrendű zeneszerzőinktől. A kötetre legközelebb visszatérünk.

Pallas részvénytársaság nyomdája.

Nyári lakokba.

Fagyaltkészítő receptekkel
 3 6 12 adagra. Vajkészítő fogas hajtókerékkel
 7 50 11 50 16 50 4 50-6 50. Vajtányók fedővel 1-5 ft. Saláta készletek 40 kr.-3 ft. Ezer és olajtartó 2-10 frtg. Sodrony ételborítók legyek ellen 40 kr.-1 80. Kenyérkosarak nádóli 80 kr. Palackdugaszok 10-60 kr. Bor- és savanyuvíz-hűtők 1 6-2 75. Tartós hordócsapok 65-85 kr. Javitott hordócszál az italok megromlása ellen 1 ft. Kézi palackdugaszoló 1 40. Pinczetek 3, 5, 8 üveggel 6 75-15 frtg. Kerti japáni napernyők 1-3-15 frtg. Kerti gyertyatartók 1-3 ft. Kerti székek kényelmes nádtonadékkal ülésel, lapra összehajthatók, 2 70-3 frtg. Játék-asztal zöld posztóval bevonva, laposra összetéve könnyen magával vihető árnyékba, 1 ft. Felkötött óra 5 50. Időjelző házikó alakokkal 1 50. Időjelző barát hőmérővel 1 50. Biztonsági lánc ajtókra 60 kr.-1 50.

Dr. Fevre párisi szodavíz-készítő gépek raktára.

Az egészség fenntartásához tiszta üdítő szodavizet nyerünk könnyű bánásmóddal.
 2 4 6 8 10 messzelyes
 7-10-12-14 50 17- frt.
 A gépben perzsgós italokat, limonádét stb. is készíthetünk. Legjobb borkő és szoda egy csomag 2 ft. Bogár-, féreg-, egér-, patányirtó szerek. Svájbogár-irtó kárpiti por 20-40 kri. Szunyog- és más rovarcsípés elleni szer 50 kr. Angol tyúk-markarika 12 db. 24-60 kri. **Erdőgyermek-köcsérnyelvel** 7-16 frtg. **Uj Amerikal Jockey**, vasúti fogat gyermeknek nasy örömet szerez 6 ft. Háromkerékű **csúszkával** 10, 12, 4 ft. **Hinta-16** 4 50-7 frtg. Kerti eszközök gyermekeknek 1 ft. 1 20-3 50-ig.

Próba-megrendeléshez 850 ábrával ellátott árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

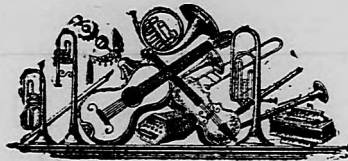
KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-96 sz., a „Magyar király” szálloda átellenében.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-fecskendő 3 frt. A lövet-fecskendő 3 frt. Villanyozó készülék 5-10 frtg. Ágybani betegnek érz. vízelő-dény 4 ft. Rugany lépárnák 4 50-10 frtg. Betegeket hordozó gurtni 5 60. Gyorsforraló 1 50-2 frtg.

Indiai hinta-ágyak fűk kövé fa- vagy vaslécczel kifeszíthető 11, 14, 25 ft. **Accordeon** tremolo concert-harmonika trombitás- és magánoktatással, kik köit nem ösmernek 7 frt. **Aeolhárfa** házfűdélre, szél üvása által kellemes hangot ad 8 forint.

Mulattatásul és a test edzésére. Tornaszerek: Mázókötél 5 80. Kő é hágcsó 8 frt. Trapez rúddal 7 50. Trapez karikákkal 7 00. Gyermekek hinta 5 50-9 frtg. Mind-n ajtó kövé alkalmazható er-nyújtó rúd felszerelve 7 frt. Teljes tornakészlet iskolával és ábrákkal 15 frt. **Tornacipő** pára 1 80. **Két vívőkészlet** 23 50. **Athletabot** súlyos, 2 ft. Bőrrel bevonva 5 ft. **Léggel tölthető úszó-övek** 8-10 frtg. Úszó-övek parafából 7 frt. **Angol Croquet-játék** 10-25 frtg. **Angol Lawn-Tennis** játék 28-7 frtg. Gummy-labdák -21-1 50. Labda-dobó társ-játék 1 50-3 frtg. **Toll-labdák** hozzá 21 kr. drb. **Kurika-játék** 12 pár 1 80. **Botanizáló-szelence** rovargyűjtővel 1 50-2 frtg. **Lepke-ogó hálók** 35-70 krig.

Uj Amerikal Jockey, vasúti fogat gyermeknek nasy örömet szerez 6 ft. Háromkerékű **csúszkával** 10, 12, 4 ft. **Hinta-16** 4 50-7 frtg. Kerti eszközök gyermekeknek 1 ft. 1 20-3 50-ig.

Sternberg Ármin

BUDAPEST,

VI. kerület, kerepesi-út 36. szám.

Hangszer-üzlet, ütő-, vonó-, fa- és ércz-fúvó-hangszerek,

harmonika és harmonium gyári raktára.

Mindennemű ódon hangszerek a legmagasabb áron vétetnek vagy becséréltetnek és javítások elfogadtatnak.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Pénz! Terno!

Ki nem ismeri e hü szónak hatását? De vajmi kevesen rendelkeznek vele, s mégis az ember csak akkor fogja fel helyzetének jóvoltát, midőn váratlanul jön annak birtokába. Egy alkalommal **Csekefalvy Ilona** ó nagyságának (Kassán fő-útcza 86. sz.) következő hirdetését olvastam: Ki akar ternót nyerni?
 12 0 0
 0 0 89
 22 0 0
 számok lesznek húzva. Hol? mondja stb. stb. Kíváncsisághol meghozattam magamnak a számokat a fentemlített asszonyságtól, és igérete szerint a 12 89 20 számokkal 6. május hó 2-án a gráci hűzásokon egy **2256 frtos ternót** nyertem. Jelen soraimmal köszönetet mondok neki a nekem szerzett meglepetésért és egyúttal kijelentem, hogy a közönség bizalmára tehetségénél fogva méltó. Moesiar, 1885 május hó 4-én.
PROBST ÖDÖN, nyug. tiszt és birtoktulajdonos. Levelezésekre 3 drb 5 krros levélbéllyel esatolando.

A „HARMONIA”

részére egyedüli hirdetések irodája

BRAUN ÁRMIN és TÁRSA,
 BUDAPEST,

koronaherczeg-utca 16.

GYÖNGYÖSY IMRE
ezelőtt ÉRSEK ISTVÁN

tekeasztal-
és
dákó-készítő

tekeasztal-
és
dákó-készítő

Budapesten, Kertész-útca 27. sz.
ajánlja magát kávéházi bútorzati munkák berendezésére a legolcsóbb áron

Az országos kiállítás
t. látogatóinak figyelmébe ajánlva Budapest legolcsóbb
bevásárlási forrása

Károly-körút és király-útca sarkán

ROTHAUSER L. JÓZSEF

gyári raktára china-ezüst és alpakka tárgyából, albumok, bronz- és
bördísműáruk, író, utazó-eszközök és glacié-kezyük, selyem és szövet-
esernyők, legyezők, nyakkendők, sétabotok, francia- és angol illat- és
pipere-szerek, valamint gyermekjátékok a legjutányosabb áron.

Legolcsóbb nyomtatványokat szállít
AZ
ANGLO NYOMDA BUDAPEST
gránátos-utca 20, szerviták épületében.

Mi itt csak néhány nyomtatvány árat nevezünk, aránylag szint oly olcsón
készítünk minden másféle nyomtatványokat.

Pr. 1000 nyomattal.	Pr. 100 nyomattal.
Kenderboríték frt 2.—	Negyedrétű levelek frt—90
Boríték sárga v. szürke „ 2.80	Kenderborítékok „—50
Negyedrétű levelek „ 7.—	Nyolczadrétű levelek „—60
Fuvarlevelek „ 5.—	Hozzá való boríték „—50
Nyolczadrétű számlák „ 3.—	Nyolczadrétű lev. monogr. „—80
Negyedrétű számlák „ 5.—	Hozzá való boríték „—75
Nyolczadrétű levelek „ 4.—	Nyolczadrétű számlák „—50

**1000 darab pecsétjegy 2 frttól feljebb ;
papirkereskedés kerepesi-út 16. sz. a.**
a fehér ló szálloda átellenében.

Itten kapható mindennemű papir, boríték, író-, rajzó- és iskolaeszközök jutányos
áron és legújabb dobozokban, fenyőzési és gratuláció jegyek, kotillonok, lámpa-
ernyők és csokorpapírok.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.
Helybeli megrendeléseknél egy levelezési lap elegendő, mire képviselőnk személyesen
előszólal.

500 aranyat
fizetek annak, ki

Dr. Greensill szalicylsav-szájvize

használata után — egy üveggel 40 kr. — még valaha
fogfájást kap, vagy lehellete büzös leend. Dr. Greensill
fogszépítője, mely a szájvíz után használandó, a fogakat
fényes fehérré teszi. A szer ártalmatlansága biztosítottak.
Ara 40 kr. Kapható gyógyszerárakban, illatszerekere-
kedésekben és előkelőbb fodrászoknál, Dr. Greensill
Róbert, tanár Párisban.

Főraktár Budapesten: Dankovsky István-nál, V.,
József-tér 1. sz., Török József, VI., király-utca 12. sz.,
Budán: Kabakovics György-nél illatszerekere-
kedés, II., fő-utca 37, a Blum-féle gőzmalom.

Első magyar verseny úri-ruha raktár
KOCH LIPÓT
Rendkívüli alkalom
kész férfi ruhákban.

Egy finom öltöny
tisztá gyapjuból **16 forint.**
Legfinomabbkész férfiöltöny
tisztá angol gyapjuból **26 forint.**
Finom tavaszi
felöltők **16 frttól feljebb.**
Legfinomabb fiu-öltönyök nagy választékban.
KOCH LIPÓT Bécsből.
Budapesten. Kristóf-tér 3. szám I. em.

GABOS R. S.

Budapest, múzeum-körút 41. sz.

Porcellán-, üveg- és lámpa-raktár.

Porcellán evő service disztve 12 személyre 28, 30, 36, 40, 60 frt.

Mosó-service 5, 6, 7, 8, 10 frt.

Kávé-, téa-, mocca-service 5, 6, 7, 8, 10 frt.

Majolika csemege-tányér tucatzja 3 frt.

Olajnyomatú képek és tükrök minden nagyságban, dús választékban,
Aquariumok 1 frttól 15 frtig.

Valódi gráci aranyhalak.

Likör-service frt 1.20, 1.50, 2.—, 2.50, 4 frt.

Bor- és sör- service 5, 6, 7, 8, 10, 15 frt.

Vidéki megrendések utánvétel pontosan teljesítetnek.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!

500,000

márka főnyereményt ígér kedvező esetben a
legújabb hamburgi nagy pénzsorsjáték, mely a
kormány által jóváhagyott és biztosított.
Ez az újabb játéktervezet előnyös berendezése
abban áll, hogy rövid pár hó lefordása alatt
7 sorsolásban 100,000 sorsjegyből 50,500
nyereménynek kell bizonytalanul, ezek között
vannak főnyeremények esetleges 500,000 b. márká, illetőleg

1 nyerem. a m.	300,000	3 nyerem. a m.	15,000
1 nyerem. a m.	200,000	26 nyerem. a m.	10,000
2 nyerem. a m.	100,000	56 nyerem. a m.	5,000
1 nyerem. a m.	90,000	106 nyerem. a m.	3,000
1 nyerem. a m.	80,000	253 nyerem. a m.	2,000
2 nyerem. a m.	70,000	512 nyerem. a m.	1,000
1 nyerem. a m.	60,000	818 nyerem. a m.	500
2 nyerem. a m.	50,000	31720 nyerem. a m.	145
1 nyerem. a m.	30,000	Összesen 16,990 nyerem. a m.	300
5 nyerem. a m.	20,000	200, 150, 124, 100, 94, 67, 40, 20.	

Ezen nyereményekből az első osztályban 2000 sorsoltatik ki 117,000
m. összegben.

Az első osztályú főnyeremény 50,000 márkára rug és a második
60,000 m., a harmadik 70,000 m., a negyedik 80,000 m., az ötödik
90,000 m., a hatodik 100,000 m., a hetedik azonban esetleg 500,000
m., 300,000 m., vagy 200,000 márkára stb. emelkedik.

A nyereményhúzáskor tetszerint hivatalosan állapítottak meg.
A legközelebbi, a kormány által biztosított első osztályú nagy nyere-
ményhúzáshoz

1 egész eredeti sorsjegy csak **3-50** frt o. é.
1 fél " " " **1-75** frt o. é.
1 negyed " " " **90** kr. o. é.

Mindennemű megbízások, a pénz beküldése, postautóni fizetés,
vagy az összeg utánvétele mellett a leglétsmeretesebben teljesítet-
nek, mindenki az állam ezímerével ellátott eredeti sorsjegyet tőlnek
saját kezébe kapja.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mel-
lekeltenek, melyekből úgy a nyeremények beosztása az illető osztá-
lyokra, mint szintén az illető betételek is meglatatók és minden húzás
után érdekelt feleinknek felhívás nélkül megküldjük a hivatalos hízlási
lajstromot. Kivánatra a hivatalos tervet előre megküldjük megtekintés
vegett bérmentve és készek vagyunk nem teszés esetén a sorsjegyet az
összegnek visszafizetése mellett húzás előtt visszavenni.

A kibétekek mindig tetszerint pontosan s az állam jóállása mel-
lett történek.

Csoportozatunk mindig a szerencse kegyelelye volt és érdekelt fele-
inknek szakran a legnagyobb nyereményeket fizettük ki, többek között
250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb. márkával.

Egy ily, a legszolidabb alapokra fektetett vállalatnál előrelátha-
tólag mindennél a legelőnyösebb részre lehet bizon számítani s szives-
kedjenek tehát már a közel húzás kedvéért is, minden megbízást
mihamarább, de mindenesetre **f. é. május 31-ike** előtt egyenesen

Kaufmann és Simon bank-és váltó-üzleté-
nél Hamburgban
eszközölni.

U. i. Ez nuel köszönetünket nyilvántunk az eddigi ajándékozott
bizalomért s kérjük a hivatalos tervezet áttekintése által a nagyszerű
nyerési esélyekről meggyőződni, melyeket e sorsolások nyujthatnak.

A fentebbiek.